

RUSYA FEDERASYONU'NUN UKRAYNA'YA YÖNELİK ASKERİ HAREKÂTININ İLK SAFHASININ HARP PRENSİPLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ*

Evaluation of the First Phase of the Military Operation of the Russian Federation Against Ukraine in Terms of the Principles of War

Ahmet SAPMAZ**

Öz

Bu çalışma RF'nin Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtının ilk safhasını harp prensipleri açısından analiz etmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın temel iddiası RF'nin kendi ve Ukrayna Silahlı Kuvvetlerinin imkân ve kabiliyetlerini yanlış değerlendirdiği, bu kapsamda harp prensiplerinin büyük bölümünü askeri harekâtın planlanmasında ve icrasında ihmal ettiği, bunun sonucunda ise askeri harekâtının birinci safhasında beklendiği ölçüde başarılı olamadığıdır.

Anahtar Kelimeler: Rusya Federasyonu, Ukrayna, Askeri Harekât, Harp Prensipleri, Amerika Birleşik Devletleri.

Abstract

This study aims to analyze the first phase of the RF's military operation against Ukraine in terms of principles of war. The main claim of the study is that the RF misjudged the possibilities and capabilities of its own and the Ukrainian Armed Forces, neglected most of the principles of war in the planning and execution of the military operation, and as a result, it was not as successful as expected in the first phase of its military operation.

Keywords: Russian Federation, Ukraine, Military Operation, Principles of War, United States of America.

---

* Makale Geliş Tarihi: 22.11.2022

Yayına Kabul Tarihi: 15.12.2022

** Dr., İstanbul Gelişim Üniversitesi,
ORCID: 0000-0003-0858-9000.

e-posta: asapmaz@gelisim.edu.tr;

RUSYA FEDERASYONU'NUN UKRAYNA'YA YÖNELİK ASKERİ HAREKÂTININ İLK SAFHASININ HARP PRENSİPLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

GİRİŞ

Rusya Federasyonu'nun (RF) 24 Ocak 2022 tarihinde Ukrayna'ya başlattığı askeri harekât uluslararası güvenlik sisteminde önemli bir kırılma yaratmış, ABD ve NATO üyelerinin bir kısmı ile RF, Ukrayna topraklarında vekâlet savaşı yürütür hale gelmiştir.¹ Ancak gerçekte bahse konu savaşın bu noktaya gelmesi beklenmemektedir. RF, Ukrayna sınırına yığıldığı yaklaşık 150.000-190.000 askeri ile Ukrayna ve ABD'nin de facto liderliğindeki NATO üzerinde siyasi ve askeri baskı oluşturmaktaydı.

Moskova, 2021 yılının Aralık ayında son dönemde uluslararası politikada görülmediği şekilde dünya kamuoyuna açık olarak ABD ve NATO'ya güvenlik endişelerini giderecek garantiler verilmesini içeren antlaşma taslaklarını sunmuştur. Hem RF, hem de ABD ve NATO'nun kendisini avantajlı olarak gördüğü bir durumda Moskova'nın talep ettiği güvenlik garantileri, Washington ve Brüksel tarafından verilmedi. Bu durumda RF'nin, Ukrayna'ya yönelik muhtemel askeri harekâtı beklenmeye başlanmıştır.

Genel olarak beklenti, RF'nin muharebe gücünün fiziksel unsurlarındaki üstünlüğü ve yakın geçmişte icra ettiği görece etkili askeri harekâtlar nedeniyle Ukrayna'yı kolaylıkla işgal edeceği yönündeydi. Hatta ABD ve AB, RF'yi Ukrayna'yı işgal etmesi durumunda tarihte eşi görülmemiş büyüklükte ekonomik yaptırımlar uygulamakla tehdit etmekteydi. Ancak askeri harekâtın ilk safhası ve günümüze kadar olan seyri analiz edildiğinde RF'nin Ukrayna karşısında büyük zorluklarla karşı karşıya olduğu görülmüştür.

1 Mehmet Seyfettin Erol-Doğacan Başaran, "Rusya-Ukrayna Savaşı Bağlamında Polonya'nın Artan Jeopolitik Önemi", *Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 2022, s. 25.

Moskova harekâtın başlangıcında ilan ettiği bazı hedeflerini değiştirmek zorunda kalmış, sınırlı bazı başarılar kazanabilmiş ve ilerleyen dönemde bahse konu kısmi başarıların bir bölümünü de kaybetmiştir. RF'nin Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtı halen devam etmektedir. Savaşın uzun süreli bir silahlı mücadele olduğu ve muharebeleri içerdiği göz önüne alındığında şimdiden sonucunu öngörmek mümkün değildir. Çünkü kimi muharebeleri RF, kimi çatışmaları ise Ukrayna kazanmaktadır. Ancak askeri harekâtı başlatan taraf olan RF, 25 Mart 2022 tarihinde harekâtın ilk safhasının sona erdiğini ve ikinci safhaya geçildiğini ifade etmiştir. Bu durum sonlanan harekâtın ilk safhasının analiz edilmesini mümkün kılmaktadır. RF'nin harekâtın ilk safhasında başarısız olduğu üzerinde genel bir fikir birliği bulunmaktadır. Ancak RF'nin başarısızlığına yol açan nedenleri belirli bir yöntem dahilinde inceleyen bir çalışma henüz bulunmamaktadır.

Bu tespitten hareketle çalışmanın araştırma sorusu, "RF, Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtında neden beklenen ölçüde başarılı olamamıştır" olarak belirlenmiştir. Çalışmanın amacı, RF'nin Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtının ilk safhasını harp prensipleri açısından analiz etmektir. Çalışmanın temel iddiası ise RF'nin harp prensiplerinin büyük bir bölümünü askeri harekâtın planlanmasında ve icrasında ihmal ettiği, bu çerçevede RF'nin askeri harekâtının birinci safhasının beklediği ölçüde başarılı olamadığıdır. RF, kendisinin ve Ukrayna'nın askeri imkân ve kabiliyetlerini yanlış değerlendirmiş, bu yanlış varsayım üzerine harp prensiplerinin çoğunu dikkate almadan askeri harekâtı planlamış ve icra etmiştir. Harekâtın ilerleyen döneminde ABD ve NATO üyesi ülkelerin bir kısmı tarafından Ukrayna'ya verilen silah, mühimmat ve teçhizat ile askeri eğitim ve istihbarat desteği RF'yi harekâta daha güç duruma düşürmüştür.

RUSYA FEDERASYONU'NUN UKRAYNA'YA YÖNELİK ASKERİ HAREKÂTININ İLK SAFHASININ HARP PRENSİPLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

RUSYA FEDERASYONU'NUN UKRAYNA YÖNELİK ASKERİ HAREKÂTININ İLK SAFHASI

RF, 2021 senesinin Ekim ayından itibaren Ukrayna sınırına, Belarus'a ve Ukrayna'dan 2014 yılında ilhak ettiği Kırım'a askeri yığınak yapmaya başlamıştır. Yığınak 2022 yılının Şubat ayına kadar sürmüş ve 150.000-190.000 askeri personeli kapsayan 120 taktik tabur görev kuvvetini içermiştir. RF Devlet Başkanı Vladimir Putin, 21 Şubat 2022 tarihinde sözde Donetsk ve Lugansk Halk Cumhuriyetlerinin bağımsızlıklarını tanımış ve bahse konu bölgelerle "Dostluk, İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Antlaşması" imzalanmıştır.

Müteakiben RF Silahlı Kuvvetleri "barış gücü" birlikleri olarak bahse konu bölgelere konuşlanmıştır. Putin, 24 Şubat 2022 tarihinde yaptığı açıklama ile Ukrayna'ya yönelik "özel askeri operasyonun" başlaması emrini verdiğini ilan etmiştir. Öncelikle Ukrayna genelindeki yüksek değerde askeri hedefler 100'ün üzerinde füze ve roket ile ateş altına alınmış ancak bu saldırı sınırlı bir ölçekte icra edilmiştir.² Müteakiben RF Silahlı Kuvvetleri dört farklı cepheden Ukrayna'ya yönelik taarruz harekâtını başlatmıştır. Rus ordusu kuzey cephede Belarus'tan Kiev'e Doğu Stratejik Müşterek Askeri Komutanlığına bağlı 29'uncu, 35'inci ve 36'ncı ordularıyla; kuzeydoğu cephede RF topraklarından Harkov'a Merkez Stratejik Müşterek Askeri Komutanlığına bağlı 41'inci ve 2'inci ordularıyla; doğu cephesinde Donbas'ın batısına Batı Stratejik Müşterek Askeri Komutanlığına bağlı 1'inci ve 6'ncı ordularıyla, güney cephede ise Kırım'dan, Batı'da Odessa'ya, kuzeyde Zaporijya'ya ve doğuda Mariupol'a Güney Stratejik Müşterek Askeri Komutanlığına bağlı 58'inci, 49'uncu ve 8'inci ordular ile 7'nci Hava İndirme Tümeni ve 11'inci Hava İndirme Tugayı ile taarruza başlamıştır (Şekil-1).³

2 Andrew S. Bowen, "Russia's War in Ukraine: Military and Intelligence Aspects", *Congressional Research Service*, <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R47068>, (Erişim Tarihi: 15.10.2022).

3 Seth G. Jones, "Russia's Ill-Fated Invasion of Ukraine: Lessons in Modern Warfare", *Center for Strategic & International Studies*, <https://www.csis.org/analysis/russias-ill-fated-invasion-ukraine-lessons-modern-warfare>, (Erişim Tarihi: 12.10.2022).

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Şekil 1: RF'nin Ukrayna'ya Yönelik Askeri Harekâtının İlerleme İstikametleri
(24 Şubat 2022)⁴

Harekâtın başlangıcında Rus kuvvetleri tüm cephelerde ilerleme sağlayabilmiştir. Ancak bahse konu cephelerden güney cephede ilerleme daha fazla olmuş ve Ukrayna kuvvetlerine önemli zaiyat verdirilmiştir. Putin, 27 Şubat 2022 tarihinde RF Nükleer Kuvvetlerinin yüksek hazırlık seviyesine getirilmesi emrini vermiş, buna gerekçe olarak ise bazı NATO üyesi ülkelerin düşmanca açıklamalarını göstermiştir.⁵

4 Defence Intelligence of Ministry of Defence of United Kingdom'dan (24 Şubat 2022) uyarlanmıştır.

5 Nigel Walker, "Ukraine Crisis: A Timeline (2014-Present)", *House of Commons Library*, <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-9476/>, (Erişim Tarihi: 11.10.2022), s.43.

RUSYA FEDERASYONU'NUN UKRAYNA'YA YÖNELİK ASKERİ HAREKÂTININ İLK SAFHASININ HARP PRENSİPLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Rus kuvvetleri Herson'a hızlı bir şekilde ilerlemiş ve şehir merkezini 2 Mart 2022 tarihinde ele geçirmiştir. Müteakiben Rus kuvvetlerinin bir bölümü istikamet değiştirerek kıyı şehri Mariupol'a yönelmiştir. Diğer istikametlerde ise Rus kuvvetleri yavaş ve istikrarlı bir ilerleme kaydetmiştir. Sumi, Harkov ve Chernihiv gibi büyük yerleşim yerleri kuşatılmıştır. Ancak kısa süre sonra Rus birliklerinin ilerlemesi lojistik ve çeşitli faktörler nedeniyle durmuştur.

2022 senesinin Mart ayının sonunda Kiev'e yönelik Rus taarruzu hızını kaybederek durmuştur. RF, Kiev'i ele geçirip kesin bir zafer kazanamayınca stratejik hedeflerini yeniden değerlendirmek zorunda kalmıştır. Rusya Savunma Bakanlığı, 25 Mart 2022 tarihinde harekâtın ilk safhasının başarıyla icra edilerek tamamlandığını, Ukrayna Silahlı Kuvvetleri'nin muharebe gücünün önemli oranda azaltıldığını, bu durumun RF'ye asıl amacı olan Donbas'ın özgürleştirilmesine yoğunlaşma imkânı tanıdığını açıklamıştır.⁶ Bu açıklamadan kısa süre sonra Rus kuvvetleri Kiev ve Chernihiv'den çekilmiş ve Donbas'a yığınak yapmıştır.

HARP PRENSİPLERİ

Bir savaşın planlanması ve icrası dikkatli, ihtiyatlı ve sistematik bir yaklaşım içerir. Çünkü savaş bir devletin ve milletin var olup olmama sonucunu ortaya çıkaran ve tüm milli güç unsurlarının herhangi bir sınırlamaya tabi tutulmadan kullanıldığı silahlı bir mücadeledir. Harp prensipleri, savaşın stratejik, operatif ve taktik düzeyde yürütülmesi için kapsamlı planlama ve uygulama çerçevesi sunmakta ve harp doktrinine yön vermektedir. Harp prensipleri yüzyıllardır komutanlar tarafından savaşta başarıya ulaşmak maksadıyla önemli bir araç olarak kullanılmıştır. Kautilya, Sun Tzu, Niccolo Machiavelli, Maurice de Saxe, İkinci Frederik, Napolyon, Jomini, Carl

⁶ "Speech of the Head of the Main Operational Directorate of the General Staff of the Armed Forces of the Russian Federation Colonel General Sergei Rudskoy", *Ministry of Defence of the Russian Federation*, https://eng.mil.ru/en/special_operation/news/more.htm?id=12414735@egNews, (Erişim Tarihi: 15.10.2022).

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

von Clausewitz, Ferdinand Foch vb. askeri düşünür ve komutanlar, tarih boyunca savaşın doğasına ve savaşta başarıya ulaşmaya ilişkin uzun süre geçerliliğini koruyan harp prensipleri önermişlerdir.

Söz konusu prensipler, savaşta yol gösterici rehber olmaları maksadıyla ortaya konulmuştur. Harp prensipleri sadece yol göstericilerdir, çünkü uygun kullanılmaları halinde doğrudan zaferi garanti etmezler. Buna karşın uygun kullanılmamaları halinde büyük başarısızlıklara yol açabilirler. Harp prensipleri mutlak doğru ya da askeri harekâta başarı için yazılmış reçete değildir.⁷ Bu nedenle her dönem ve koşulda üzerinde fikir birliğine varılmış harp prensiplerinin varlığından söz etmek mümkün değildir. Harp prensipleri, devletlerin askeri kültürlerine, tecrübelerine ve tarihsel miraslarına bağlı olarak şekillenmektedir. Harp prensipleri muharebe gücünün uygulanmasına yönelik rehberler olup, her askeri harekâta uyacak sorgulanmaz ve evrensel bir harp prensipleri listesi bulunmamaktadır.⁸

Harp prensiplerinin uygulanışı komutanın tecrübesine, operatif sanat anlayışına ve bahse konu prensipleri her bir askeri harekâta uyarlama yeteneğine bağlıdır. Bu çerçevede harp prensipleri savaşın hem bilim hem de sanat yönü ile ilgilidir. Harp prensiplerini bilmek bilim yönünü, harp prensiplerini her bir durumda uygulamak ise sanat yönünü oluşturmaktadır.⁹

Harp prensipleri ordudan orduya, durumdan duruma değişebileceği gibi her bir prensibin göreceli ağırlığı da değişebilir. Bu itibarla her durumda harp prensiplerinin varlığını sürdürdüğünü, ancak harp prensipleri listesini oluşturan prensiplerin zaman, mekân ve askeri harekâtın kapsamına göre değişiklik gösterdiğini ifade etmek mümkündür.

7 Land Warfare Development Centre, *Land Operations*, s.1-10-1A-1, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/605298/Army_Field_Manual__AFM__A5_Master_ADP_Interactive_Gov_Web.pdf, (Erişim Tarihi: 16.05.2022).

8 P. K. Mallick, *Principles of War: Time for Rethink*, Centre for Land Warfare Studies, New Delhi 2009, s. 1.

9 Mallick, a.g.e., s. 2.

RUSYA FEDERASYONU'NUN UKRAYNA'YA YÖNELİK ASKERİ HAREKÂTININ İLK SAFHASININ HARP PRENSİPLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Çeşitli askeri düşünür ve komutanlar tarafından ortaya konulmalarına rağmen harp prensipleri ilk kez 1920'li yılların başlarında İngiltere ve ABD ordusu askeri eğitim sistemine dahil olmuştur. Geçen zaman süresinde gözden geçirilen ve teste tabi tutulan harp prensipleri günümüze kadar gelmiştir ve askeri doktrinlerin esasını oluşturmaktadır.¹⁰ Dünya ordularında günümüzde farklı tanımlamaları da olsa genel kabul görmüş dokuz harp prensibi bulunmaktadır. Bunlar; hedef, taarruz, baskın, manevra, sıklet merkezi, kuvvet tasarrufu, emniyet, emir komuta birliği ve sadeliktir.

HEDEF

Harp prensipleri içerisinde bir önem derecesi belirlemek gerekirse, hiç şüphesiz hedef prensibi diğerlerinden ön plana çıkar. Bu anlamda hedef prensibi, harp prensipleri içerisinde eşitler arasında birincidir (primus inter pares). Harp prensiplerinin temelini oluşturan hedef prensibi her askeri harekâtın açık, kesin ve elde edilebilir hedeflere yöneltmesini gerekli kılar. Stratejik seviyede harbin hedefi savaşta ulusal hedefi belirlemekte olup, dost ülkenin düşman ülkeye kabul ettireceği iradeyi ifade eder.¹¹

Hedef prensibi, askeri harekâta faaliyetlerin birbirleri ile koordineli olması maksadıyla bir odak noktası oluşturduğu gibi, askeri harekâtın değerlendirilmesi için de bir referans noktası sağlar. Bu noktada operatif seviyede hedeflere rehberlik edecek stratejik hedefe ve taktik hedeflere rehberlik edecek operatif hedeflere ihtiyaç vardır. Savaşta her seviyenin hedefleri arasındaki ilişki önemlidir. Bu kapsamda stratejik, operatif ve taktik hedefler uyum içerisinde olmalı ve birbirlerini desteklemelidir.¹² Bir askeri harekâtın temel hedefi savaşın siyasi hedeflerine ulaşılmasını

10 Headquarters Department of the Army, *FM 100-5 Operations*, Washington Haziran 1993, <https://www.bits.de/NRANEU/others/amd-us-archive/fm100-5%2893%29.pdf>, (Erişim Tarihi: 10.09.2022), s. 2-4.

11 G. K. Carmichael, "Principles of War and Their Application to Strategy and Tactics", *Naval War College Review*, 3(8), 1950, s. 30.

12 Land Warfare Development Centre, *a.g.e.*, s. 1A-1.

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

sağlayacak askeri hedefleri ele geçirmektir. Bu durum genel olarak düşman silahlı kuvvetlerinin fiziksel imhasını ve savaşıma azim ve iradesinin kırılmasını gerektirir. Savaşın siyasi amacındaki değişim, askeri hedeflerde de değişime yol açar.¹³

TAARRUZ

Taarruz prensibi inisiyatifin ele geçirilmesini, elde bulundurulmasını ve sürdürülmesini amaçlamaktadır. İnisiyatifin ele geçirilmesinin amacı muharebede düşmanı kendine tabi kılmaktır. İnisiyatif ele geçirildikten sonra düşman, sadece dost tarafın etkilerine karşı tepki gösteren taraf haline gelir ve muharebelerin gidişatı üzerindeki etkisi ortadan kalkar. Ancak taarruz harekâtı ile düşmana karşı avantaj kazanılabilir ve momentum sürdürülebilir. Taarruz prensibi muharebede aktif olmayı gerekli kılar. Böylelikle komutan savaşın sonucuna etki edebilme imkânı kazanır.

Taarruz edilerek hareket serbestisi korunur ve askeri harekâtın hedefine yönelik katkı sağlanmış olur. Hiçbir savaş yalnızca savunma harekâtı uygulanarak kazanılamaz. Gerçekte taarruz harekâtını içermeyen bir savunma harekâtının başarılı olması da mümkün değildir. Savunma harekâtı dahi daima taarruzi bir ruhla icra edilir. Çünkü savunma harekâtı, taarruz harekâtı için elverişli koşullar oluşuncaya kadar başvurulmuş geçici bir harekât çeşididir.

Taarruz, askeri bir hedefe ulaşmanın en etkili ve kesin yoludur.¹⁴ Bu nedenle yüksek bir harekât temposu ile düşman tepki gösteremeyecek duruma sokulmalı, ya teslim olmaya ya da imha olmaya zorlanmalıdır. Etkili bir taarruz, fiziksel ve moral gücü ile düşman üzerinde üstünlük kurulmasına yol açar.¹⁵ Bu noktada Carl Von Clausewitz'in "Savaş Üzerine" adlı kitabında belirttiği "doruk noktası" kavramı önem kazanmaktadır.

13 Chairman of the Joint Chiefs of Staff, *JP 3-0 Joint Operations*, s. A-1, <https://www.benning.army.mil/mssp/security%20topics/Potential%20Adversaries/content/pdf/JP%203-0.pdf>, (Erişim Tarihi: 13.10.2022).

14 Headquarters Department of the Army, *a.g.e.*, s. 2-4

15 Land Warfare Development Centre, *a.g.e.*, s. 1A-1.

RUSYA FEDERASYONU'NUN UKRAYNA'YA YÖNELİK ASKERİ HAREKÂTININ İLK SAFHASININ HARP PRENSİPLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Doruk noktası, taarruz eden tarafın savunan taraf karşısında ilerlemesinin durduğu yani taarruzun savunmayı aşamadığı noktayı ifade etmektedir.¹⁶ Bu kapsamda taarruz doruk noktasına ulaşmadan harekâtın hedeflerine ulaşması sağlanmalıdır.

BASKIN

Düşmana hazırlıklı olmadığı yer, zaman ve şekilde taarruz etmek ve bu suretle düşmanı hazırlıksız yakalamak esastır. Baskın düşman üzerinde şok yaratmaya imkân tanıyan önemli bir psikolojik savaş aracıdır. Baskın bir yandan düşman üzerinde büyük fiziksel yıkım yaratırken, diğer yandan da düşmanın moralini bozar. Bir komutanın savaşta en önemli vazifesi karar vermektir. Emniyet ile desteklenen baskın, gizlilik, aldatma, çeviklik ve tempo, düşman komutanının karar verme yeteneğini felce uğratmayı ve düşmanın kararlılık ve moralini ortadan kaldırmayı amaçlar. Bu nedenle muharebe gücünün dengesi, baskın prensibini iyi uygulayan taraf lehine değişir.

Ayrıca baskın prensibi askeri harekâtın icrası için sarf edilen çabadan daha fazla etki yaratılmasını sağlar. En iyi savaş, en kısa sürede ve en az zayıyla düşmana iradenin kabul ettirildiği savaştır. Baskın, inisiyatif ele geçirmenin önemli bir parçasıdır. Askeri planlama öncelikle baskın sağlanmasına yöneltilmelidir. Baskın prensibi geçicidir, çünkü düşman belirli bir süre sonra üzerindeki şok ve karmaşayı atmaya başlar. Bu durumda baskın prensibinin etkisinden hızla faydalanmak gerekir.¹⁷ Günümüzde gelişen istihbarat, keşif ve gözetleme teknolojisi ile düşman üzerinde tam anlamıyla baskın yaratılması zorlaşsa da, düşmanı bir hareket tarzına tepki gösteremeyecek hale sokmakta baskın dahilinde değerlendirilebilir. Hız, etkin istihbarat, aldatma, harekât güvenliği, muharebe gücünün beklenmeyen şekil, yer ve zamanda kullanılması baskına imkân tanır.¹⁸

16 Carl Von Clausewitz, *On War*, Oxford University Press, New York 2007, s. 198.

17 Land Warfare Development Centre, a.g.e., s.1A-2.

18 Headquarters Department of the Army, a.g.e., s. 2-5.

MANEVRA

Manevra prensibi harp prensiplerinden en dinamik olanıdır. Bu yönüyle harekât planlarının muharebe sahasında uygulanmasını içerir. Manevra prensibinde muharebe gücünün uygun kullanımı ile düşman dezavantajlı hale getirilir. Manevra ile düşmana karşı konumsal üstünlük kazanılır ve devam ettirilir.¹⁹ Bu sayede manevra birliklerinin görerek (piyade tüfeği, otomatik tüfek, roketatar, antitank füzesi, tank ve zırhlı muharebe aracı vb. atışları) ve görmeyerek atışları (topçu, roket ve füze birlikleri vb. atışları) düşman üzerine tatbik edilerek zayıflık sağlanır.²⁰

Bahse konu olan prensip, taarruz prensibiyle yakından ilintilidir. Manevra prensibinin sağladığı hareket ile taarruz prensibinde önem taşıyan inisiyatifin ele geçirilmesi mümkün olabilir.

SIKLET MERKEZİ

Sıklet merkezi, muharebe gücünün etkilerinin komutanın niyet ve maksadını gerçekleştirmek maksadıyla kesin sonuç noktasında toplanması sonucu düşmana karşı üstünlük kazanılmasıdır. Kesin sonuç noktasını, düşmanın ağırlık merkezi teşkil etmektedir. Ağırlık merkezi düşmanın gücünün dayandığı yetenek, imkân kabiliyet veya coğrafyadır.

Clausewitz, tüm sıklet merkezinin düşmanın ağırlık merkezini teşkil eden kesin sonuç noktasına yöneltmesi gerektiğine dikkat çekmektedir.²¹ Sıklet merkezi prensibi askeri kuvvetlerin, kaynakların ve etkilerin entegre ve senkronize bir şekilde kesin sonuç noktasında kullanılmasıdır. Bir benzetme yapmak gerekirse sıklet merkezi, parmak uçları ile düşmanı dürtmektense, sıkı bir yumruk ile düşmana vurmaktır.²²

19 Aynı yer.

20 Chairman of the Joint Chiefs of Staff, *a.g.e.*, s. A-2.

21 Carl Von Clausewitz, *On War*, Michael Howard-Peter Paret, der., Princeton University Press, New Jersey 1984, s. 485.

22 Headquarters Department of the Army, *a.g.e.*, s. 2-4.

RUSYA FEDERASYONU'NUN UKRAYNA'YA YÖNELİK ASKERİ HAREKÂTININ İLK SAFHASININ HARP PRENSİPLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Sıklet merkezini teşkil edecek kuvvet vazifeye göre değişebilmekle birlikte manevra, ateş desteği ve bilgi faaliyetleri gibi yetenekleri içerebilir. Sıklet merkezi prensibi her durumda askeri birlik, silah ve teçhizatın belirli bir bölgeye fiziki olarak yığınaklanmasını gerektirmez. Diğer bir deyişle sıklet merkezi her durumda kesin sonuç noktasında sayısal üstünlüğü gerekli kılmaz. Önemli olan etkilerin kesin sonuç noktasında ve zamanında yoğunlaştırılmasıdır. Görece az fiziki imkân ve kabiliyet ile kesin sonuç noktasında etki yoğunluğu oluşturulabilmesi dost birliklerin zayıflığını azaltır ve kaynakların zayi olmasını önler.²³

Bahse konu durum, sayıca dezavantajlı dost birliklerin kesin sonuç noktasında belirli bir zaman diliminde kesin sonuçlu etki yaratmasına olanak tanır.²⁴ Sıklet merkezi prensibinin uygulanması, kesin sonuç noktasında etki/kuvvet yoğunluğu oluşturulmasıyla diğer bölgelerde hesaplı risklerin alınmasını gerektirir.²⁵

KUVVET TASARRUFU

Bu prensip, sıklet merkezi prensibinin uygulanmasının sonucudur. Kuvvet tasarrufu ve sıklet merkezi prensipleri birbirleriyle yakından ilişkilidir. Bunlardan biri olmadan diğerinin varlığından söz etmek mümkün değildir. Kuvvet tasarrufu prensibi; uygun zaman ve uygun yerde, uygun miktarda kuvvet bulundurulmasını içerir. Muharebe sahasında her zaman ve her yerde aynı derecede kuvvetli olmak mümkün değildir. Harbin siyasi maksadına ulaşmak için yeterli kuvvet/kaynak/ yetenek çok nadiren elde hazır bulunur. Bu nedenle harekât alanında birliklerin tertiplenmesinde çeşitli kriterlere dayalı olarak önceliklendirme yapılması gerekir.²⁶

23 Chairman of the Joint Chiefs of Staff, *a.g.e.*, s. A-1,

24 Rajinder Bhandari, "Principles of Modern Corporate Warfare: Integrating Sun Tzu's Art Of War, Military Principles of War and Concepts of Marketing Warfare", *Maritime Affairs*, 14(2), 2018, s. 79.

25 Land Warfare Development Centre, *a.g.e.*, s. 1A-1.

26 William T. Johnsen vd. "The Principles of War in the 21st Century: Strategic Considerations", *U.S. Army War College Strategic Studies Institute*, 1995, s.13.

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Bu kapsamda kesin sonuç yer ve zamanında sıklet merkezi prensibi çerçevesinde yoğun kuvvet bulundurulurken, kesin sonuca etki etmeyecek ikinci derecede önemli diğer bölgelerde yeteri kadar kuvvet bulundurulur.²⁷ Kuvvet tasarrufu prensibinin uygun şekilde tatbik edilmesi, kuvvetlerin yoğunlaştırılması ve dağıtılmasında uzlaşmayı gerektirir. Bu bir nevi optimizasyondur. Bu bağlamda kesin sonuç noktasında mümkün olan en maksimum kuvvet kullanılırken, ikincil derecede önemli olan diğer bölgelerde ise mümkün olan en minimum kuvvetin kullanılması amaçlanır. Kuvvet tasarrufu yapılan bölgelerde sınırlı taarruz, savunma, geciktirme, aldatma ve geri harekât çeşitleri uygulanabilir.²⁸

EMNİYET

Emniyet prensibi, düşmanın hiçbir zaman dost birlikler üzerinde beklenmeyen bir üstünlük kazanamamasına odaklanır. Savaşın kazanılabilmesi için düşmanın dost birlikler hakkında bildiğinden fazla, düşman hakkında bilgi sahibi olmak gerekir. M.Ö. 6. yüzyılda yaşamış ünlü askeri stratejist Sun Tzu, “Savaş Sanatı” adlı eserinde konuyla ilgili “karşısındakini ve kendini bilen hiçbir savaşta tehlikeye düşmez; karşısındakini bilmeyen, sadece kendini bilen bir kazanır, bir kaybeder; karşısındakini de kendisini de bilmeyen her savaşta mutlaka tehlikeye düşer” demektedir.²⁹

Emniyet prensibi, düşmanın dost birliklerin kuvvetli ve zayıf tarafları ile harekât planına nüfuz etmesini engeller. Her askeri harekâta fiziksel ve bilgi güvenliğinin sağlanması esastır. Emniyet, komutanın kuvvetlerini korumak maksadıyla düşmanın strateji, taktik ve doktrinlerini göz önüne alarak yaptığı ayrıntılı planlama ile sağlanır.³⁰ Emniyet, baskın ve aldatma

27 Land Warfare Development Centre, a.g.e., s. 1A-2.

28 Chairman of the Joint Chiefs of Staff, a.g.e., s.A-2, <https://www.benning.army.mil/mssp/security%20topics/Potential%20Adversaries/content/pdf/JP%203-0.pdf>, (Erişim Tarihi: 13.10.2022).

29 Sun Tzu, *Savaş Sanatı*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2019, s. 8-9.

30 Bhandari, a.g.m., s. 80.

RUSYA FEDERASYONU'NUN UKRAYNA'YA YÖNELİK ASKERİ HAREKÂTININ İLK SAFHASININ HARP PRENSİPLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

ile elde edilir ve askeri kuvvetlerin imkân ve kabiliyetlerinin sürdürülmesi için çok elzemdir. Emniyet prensibi, dost birlikleri düşmanın saldırı ve baskınına karşı koruyarak hareket serbestisinin sürdürülmesine yardımcı olur. Bununla birlikte emniyet prensibi bir ölçüde risk yönetimini içerir. Çünkü muharebe sahasında her durumda her birliğin emniyetini aynı ölçüde sağlamak mümkün olmaz.³¹ Komutanlar birliklerinin emniyetini almak ve düşmanı yenilgiye uğratmak amacıyla hesaplı riskleri üstlenmek durumundadırlar.³²

EMİR KOMUTA BİRLİĞİ

Savaşta çok sayıda cephe ve muharebe olmasına karşın icra edilen tüm faaliyetlerin harbin siyasi maksadına ve bu maksadı yerine getirebilmek için belirlenmiş askeri hedeflere yöneltilmiş olması gerekir. Bu durum emir komuta birliğinin varlığına olan ihtiyacı ortaya koyar. Emir komuta birliği muharebe sahasında görevli bulunan tüm birliklerin tek bir komutanın emri altında bulunmasıdır. Bu durum ise muharebe meydanında tek bir komutanda toplanmış emir komuta yetkisini gerektirir. Bahse konu komutan verdiği emir ve direktiflerle tüm harekâtı tek bir amaca yöneltir. Emir komuta birliği birlikler arasında amaç birliğini ve sonuç olarak hedef prensibini destekleyen bir durum ortaya çıkarır.

SADELİK

Sadelik prensibi açık, kesin, basit ve ilgili herkes tarafından anlaşılabilen harekât planı ve emirlerin hazırlanmasını içermektedir. Sadelik, askeri harekâtın başarısına katkı sağlar. Çünkü sadelik askeri harekâtın açık ve kesin emirlerle planlandığı şekilde icra edilme olasılığını artırır. Sadelik prensibi; emir-karşı emir-kargaşa (order-counterorder-disorder) döngüsünün oluşumunu önler.³³ Tüm diğer faktörlerin eşit olması

31 Land Warfare Development Centre, a.g.e., s. 1A-2.

32 Headquarters Department of the Army, a.g.e., s. 2-5.

33 Carmichael, a.g.m., s. 41.

durumunda askeri harekâtın başarısı için daha sade olan plan tercih edilmelidir. Sade planlar, açık ve kesin emirler savaş gibi stres, yorgunluk, belirsizlik ve karmaşa ortamında yanlış anlaşılmayı ve kargaşayı önler.³⁴ Savaşın; farklı seviyeleri, geniş coğrafyayı, çok sayıda askeri personeli ve uzun süreyi kapsadığı göz önüne alındığında sadeliğin askeri harekâtın başarısı için taşıdığı önemi idrak etmek mümkündür.

RUSYA FEDERSYONU'NUN UKRAYNA'YA YÖNELİK ASKERİ HAREKÂTININ İLK SAFHASININ HARP PRENSİPLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

HEDEF

RF Devlet Başkanı Putin, 24 Şubat 2022 tarihinde yaptığı açıklamada; Ukrayna'ya yönelik "özel askeri operasyonun" başladığını, operasyonun amacının sekiz yıldır aşağılama ve soykırıma uğrayan Donbas halkını korumak olduğunu, bu maksatla Ukrayna'nın silahsızlandırılacağını ve Nazisizleştirileceğini, ayrıca sivillere yönelik kanlı suçları icra edenlerin yargı önüne çıkarılacağını ifade etmiştir.³⁵ RF Savunma Bakanlığı da aynı gün yaptığı açıklamada özel askeri operasyonun amacının sözde Donetsk ve Lugansk Halk Cumhuriyetlerini korumak olduğunu açıklamıştır.³⁶

Putin tarafından ortaya konulan ve yukarıda ifade edilen stratejik hedefler açık, kesin, objektif ve elde edilebilir hedefler değildir. Özellikle "Nazisizleştirmek" subjektif değerlendirme içermektedir. Bu stratejik hedef şu soruları akla getirmektedir: Ukrayna'daki Naziler kimlerdir? Ukrayna'nın

34 Headquarters Department of the Army, *a.g.e.*, s. 2-6.

35 "Address by the President of the Russian Federation", *President of Russia*, <http://en.kremlin.ru/events/president/news/67843>, (Erişim Tarihi: 24.10.2022).

36 "Briefing by Russian Defence Ministry Spokesperson", *Ministry of Defence of the Russian Federation*, https://eng.mil.ru/en/special_operation/briefings/briefings/more.htm?id=12410575@egNews, (Erişim Tarihi: 15.10.2022).

RUSYA FEDERASYONU'NUN UKRAYNA'YA YÖNELİK ASKERİ HAREKÂTININ İLK SAFHASININ HARP PRENSİPLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

mevcut hükümeti mi, Ukrayna Silahlı Kuvvetleri mi, Ukrayna toplumunun belirli bir kesimi mi yoksa Donbas'ta yaşayan Rus asıllılar dışında tüm Ukrayna halkı mı? Diğer yandan ülkenin silahsızlandırılması mutlak anlamda Ukrayna Silahlı Kuvvetlerinin tüm unsurlarıyla teslim olmasını ya da etkisiz hale getirilmesini içermektedir. Putin'in bahsettiği yargı önüne çıkarılacak kişilerin ise Ukrayna'nın mevcut siyasi ve askeri liderleri olduğuna şüphe yoktur.

Yukarıda açıklandığı üzere Donbas halkını korumak maksadıyla seçilen Ukrayna'yı silahsızlandırma ve Nazisizleştirme stratejik hedefleri muğlak ve yoruma açık sübjektif hedeflerdir. Bahse konu stratejik hedeflerin operatif ve taktik seviyede askeri planlamacılar tarafından askeri hedeflere dönüştürülmeleri zordur. Bu özellikleri ile operatif ve taktik hedeflere rehberlik edebilecek düzeyde değillerdir. Ancak bahse konu stratejik hedeflerdeki muğlaklık RF siyasi liderliği tarafından bilinçli olarak yaratılmıştır. Çünkü RF Silahlı Kuvvetlerinin kısa sürede tüm Ukrayna'da hâkimiyet sağlayacağı, Ukrayna Silahlı Kuvvetlerinin hiçbir direniş göstermeden teslim olacağı ve Ukrayna Hükümetinin çok kısa sürede düşeceği varsayılmıştır.³⁷ Hatta Moskova tarafından RF'nin Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtının "özel askeri operasyon" olarak adlandırılmasının en önemli nedenlerinden biri de budur.

Putin yönetimi; tarihi, kültürel, siyasi ve toplumsal yakınlığı bulunan Ukrayna'ya karşı Rus, Ukrayna ve dünya kamuoyunda saldırgan durumuna düşmemek için çok fazla kan dökülmeden kısa süre içerisinde hedefine ulaşacağını varsaydığı askeri harekâtı "özel askeri operasyon" olarak nitelendirmiştir. Zira geçmişteki askeri kuvvet kullanım kararlarından çeşitli aksaklıklara rağmen sürekli kazanç sağlayan Putin bu kez de aynı

37 Ahmet Sapmaz, "Rusya Neden Ukrayna'ya Karşı Savaş Başlattı ve Harekât Ne Durumda?", ANKASAM, <https://www.ankasam.org/rusya-neden-ukraynaya-karsi-savas-baslatti-ve-harekat-ne-durumda/>, (Erişim Tarihi: 17.11.2022).

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

durumun yaşanacağını düşünmüştür.³⁸ Geçmişte RF'nin tüm askeri kuvvet kullanımları kendisinden daha güçsüz ülkelere yönelik olmuştur.³⁹ Ancak Ukrayna bu ülkeler içerisinde en büyük yüzölçümüne sahip ve ordusu en kuvvetli olan ülke olmuştur.

Bununla birlikte Ukrayna Silahlı Kuvvetlerinin, Rus birliklerine karşı gösterdiği direnç, ABD liderliğindeki Batı'nın Ukrayna'ya silah, mühimmat, teçhizat, istihbarat ve eğitim desteği sağlamasına yol açmıştır. Niccolo Machiavelli, "Hükümdar" adlı eserinde "Bir hükümdarın savaştan, savaşla ilgili yöntem ve düzenlemeden başka bir ereği, bir düşüncesi ve bir uğraşısı olmamalı; çünkü savaş, komuta eden kişiye özgü tek sanattır..." demektedir.⁴⁰ Putin'in Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtın stratejik hedefleri belirlenirken isabetli karar verdiğini ifade etmek mümkün değildir. Stratejik hedeflerdeki bulanıklık, muharebe sahasına yansımış ve harekâtın ilk safhasının sonunda RF, Kiev ve Chernihiv'in etrafından çekilmiş ve Donbas bölgesine yığınaklanmıştır.⁴¹

Söz konusu durum RF'nin Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtının başlangıçta belirlenen stratejik askeri hedeflerinin yanlış olduğunu açıkça göstermektedir. Böylelikle RF, Ukrayna'nın ağırlık merkezini oluşturan ve önemli bir askeri ve psikolojik hedef teşkil eden Kiev'i ele geçirmekte başarılı olamamıştır. Diğer yandan RF'nin Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtında başarı sağlayabilmesi için Ukrayna'nın diğer bir ağırlık merkezi olan ABD ve Batı'dan aldığı silah, mühimmat, araç, gereç ile istihbarat ve askeri eğitim desteğini kesmesi gerekmektedir. RF bu hususta harekâtın ilk safhasında başarılı olmamıştır.

38 Lawrence Freedman, "Why War Fails: Russian Invasion of Ukraine and the Limits of Military Power", *Foreign Affairs*, 2022, s.13

39 Ahmet Sapmaz, *Rusya Federasyonu'nun Askeri Güvenlik Refleksindeki Dönüşüm*, Nobel Yayınları, Ankara 2018, s. 253.

40 Niccolo Machiavelli, *Hükümdar*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2019 s. 56.

41 Sapmaz, a.g.m.

RUSYA FEDERASYONU'NUN UKRAYNA'YA YÖNELİK ASKERİ HAREKÂTININ İLK SAFHASININ HARP PRENSİPLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

BASKIN

RF, stratejik baskın açısından önemli bir kazanım sağlayamamıştır. Çünkü ABD ve İngiltere harekâtın başlamasından önce harekâtın başlayacağına yönelik çeşitli uyarılarda bulunmuşlardır. Ancak RF taktik açıdan baskını yaratabilmiş ve bu nedenle savaşın ilk döneminde kısmi başarılar elde edebilmiştir. Taktik açıdan baskının sağlanması neticesinde Rus birlikleri askeri harekâtın başlangıcında tüm cephelerde ilerleme kaydetmiştir. Ancak harekâtın planlanmasında hedef, taarruz, manevra, sıklet merkezi, kuvvet tasarrufu, emniyet ve emir komuta birliği gibi harp prensiplerinin göz ardı edilmesi nedeniyle baskın unsurundan yeterince istifade edilememiş ve Ukrayna Silahlı Kuvvetlerine karşı kullanılan askeri gücün üzerinde etki yaratılamamıştır.

Bahse konu olan durum, Rus birliklerinin taarruzlarının bazı bölgelerde önce yavaşlaması müteakiben tümüyle durması sonucu inisiyatifin kaybedilmesine yol açmıştır. Bu süre zarfında ilk şoku atlatan Ukrayna birlikleri daha koordineli savunma icra etmeye başlamış ve zaman zaman Rus birliklerine karşı taarruzlar düzenlemişlerdir.

TAARRUZ

Rus Ordusu başlangıçta taktik seviyede baskın ile inisiyatifi ele geçirmiş, ancak inisiyatifi elde bulundurup sürdürememiştir. Bu durumu ortaya koyan en önemli örneklerden biri de 60 km uzunluğundaki Rus ordusu konvoyunun Kiev'e 15 km mesafede uzun süre ilerleyişinin durmasıdır.

Askeri literatürde etkili bir taarruzun icrası için muharebe gücünün fiziksel unsurlarında (manevra, ateş desteği ve lojistik destek) düşmana oranla en az üç kat fazla kuvvete sahip olmak gerekmektedir. RF Silahlı

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Kuvvetlerinin Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtında kullandığı esas unsur olan kara kuvvetlerinin, Ukrayna Kara Kuvvetlerine karşı hiçbir zaman üç kat üstünlüğü bulunmamıştır.

Tablo 1: Rusya Federasyonu ve Ukrayna Silahlı Kuvvetlerinin Bazı Askeri İmkân ve Kabiliyetlerinin Karşılaştırılması⁴²

Karşılaştırılacak Husus	Rusya Federasyonu	Ukrayna
Savunma Bütçesi (Milyar Dolar)	45,8	4,27
Toplam Aktif Personel Sayısı	900.000	196.600
Kara Kuvvetleri Personel Sayısı	280.000	125.000
Yedek Personel Sayısı	2.000.000	900.000
Savaş Uçağı	1.172	124
Taarruz Helikopteri	399	35
Tank	2.927	858
Zırhlı Muharebe Aracı	5.180	1.212
Zırhlı Personel Taşıyıcı	6.050	622
Kundağı Motorlu Topçu	1.968	607
Çekili Topçu	150	515+

Tablo 1'deki veriler incelendiğinde, RF'nin Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtında kullanabileceği kara kuvvetleri personelinin toplamı 280.000'dir. Çeşitli kaynaklara göre RF, Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtın ilk safhasında 150.000 ile 190.000 arasında değişen kara kuvvetleri personeli kullanmıştır. Bu rakam RF'ye taarruz için gerekli üstünlüğü sağlamamaktadır. Bu nedenle RF, taarruz harekâtında yeterince başarı sağlayamamış, başarı sağladığı bazı bölgelerin bir kısmını ise elinde tutamamıştır.

⁴² *The Military Balance 2022*, The International Institute for Strategic Studies, Routledge, London 2022, s.192-212.

RUSYA FEDERASYONU'NUN UKRAYNA'YA YÖNELİK ASKERİ HAREKÂTININ İLK SAFHASININ HARP PRENSİPLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ukrayna gibi yüzölçümü büyük bir ülkede ele geçirilen bölgelerde kontrolün sürdürülmesi maksadıyla büyük miktarda askeri birliğe ihtiyaç vardır. Ancak RF'nin kara kuvvetleri personeli kısıtlıdır. Bu nedenle RF'nin Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtında kuzey ve kuzey doğu cephelerde icra edilen taarruzlar, Mart 2022'nin sonuna doğru doruk noktasına ulaşmıştır. Bu durumda RF, taarruz harekâtı ile Kiev'in ele geçirilemeyeceğini anlamış ve askeri birliklerini bu bölgeden çekerek Donbas bölgesine yığınklamıştır.

Tüm bunlara rağmen yukarıda belirtilen muharebe gücünün fiziksel unsurlarında dezavantajlı durumda olmalarına rağmen yüksek moral gücüne sahip olan orduların düşmanlarına karşı zafer kazandığına tarihte şahit olunmuştur. Muharebe gücü, fiziksel unsurlar ile moral gücünün toplamından oluşmaktadır. Ancak RF'nin Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtının moral boyutu da sorunludur. Ukrayna'ya yönelik RF askeri harekâtının asıl hedefi ABD ve NATO'dur. Bu tespiti teyit eden unsur, RF'nin Ukrayna harekâtına başlamadan önce ABD ve NATO'dan yazılı güvenlik garantileri talep etmesi ve bahse konu garantileri alamaması üzerine Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtını başlatmasıdır. Bu durumda RF kendisi gibi Slav ırkına mensup, aynı dine ve kültüre sahip olan ve Putin tarafından Rusya'dan farklı bir unsur olarak görülmediği sık sık ifade edilen Ukrayna'ya, ABD ve NATO'nun izlediği politikalar nedeniyle askeri harekât düzenlemektedir.

RF ve Ukrayna arasındaki tarihsel, kültürel, politik ve siyasi yakınlık, RF'nin Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtı üzerinde iki sonuç ortaya çıkarmaktadır. Bir taraftan Rus askerlerinin ırk, din ve dil gibi kültürel öğelerde kendilerine yakın buldukları Ukrayna'ya karşı savaşta moralleri düşmektedir. Diğer yandan ise Ukrayna halkının RF'nin askeri harekâtına olan direnci artmaktadır. Savaşın RF ordusu açısından moral boyutunu olumsuz etkileyen diğer bir husus ise RF askerlerinin harekâtın başlamasından önce çok uzun süre arazide kalmalarıdır. Bu durum Rus askerlerinin çoğunda bıkkınlık hissi yaratmıştır.

MANEVRA

RF'nin Ukrayna yönelik askeri harekâtının ilk safhasında uyguladığı kuzey, kuzey doğu, doğu ve güney cephelerinden eş zamanlı taarruzu içeren manevra planı ilk bakışta başarılı bir askeri harekât öngörüsü içermektedir. Ancak bahse konu manevra planı, RF'ye öngördüğü askeri başarıyı sağlamamıştır. Çünkü manevra, ateş desteği ve manevra birliklerinin koordineli olarak ilerleyişini gerektirmektedir. Rus askeri doktrini ateş desteğini önceleyen bir yaklaşım sergilemektedir. ABD ve NATO doktrininde ateş desteği, manevra birliklerine destek sağlarken; Rus doktrininde manevra birlikleri, ateş desteğini desteklemektedir. Bu çerçevede Rus doktrininde manevra birlikleri düşmanı bir bölgede tespit etmekte ya da bir bölgeye kanalize etmekte, ateş desteği ise düşmanı yok etmektedir.

Bu durumda Rus manevra birliklerinin güçlü bir ateş desteğine ihtiyaç duydukları ve ateş desteğinin zayıflığı durumunda ilerlemelerinin mümkün olmadığını belirtmek mümkündür. Zira RF'nin Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtının başlangıcındaki ateş desteği kullanımı sınırlı seviyede kalmış ve Ukrayna Silahlı Kuvvetleri birlikleri ve bahse konu birliklerin komuta kontrol merkezleri, hava savunma ve ateş destek sistemleri gibi kritik hedefleri yeterince imha edilmemiştir. Bu durumun neticesi olarak yeterince yıpratılmayan Ukrayna Silahlı Kuvvetleri, RF Silahlı Kuvvetlerine beklenenden büyük oranda direnç gösterebilmiştir.

Öte yandan Rus birliklerinin ilerlemekte zorlandıkları durumlarda, ateş desteğinin tüm boyutlarının (Hava kuvvetleri, topçu, roket ve füze) yoğun olarak Ukrayna meskûn mahalleri üzerine uygulandığını ve bu durumun çok sayıda sivil kaybı ile alt ve üst yapının tamamıyla zarar görmesine yol açtığı görülmüştür. Buna karşılık RF'ye hem Rus hem Ukrayna hem de uluslararası kamuoyunda savaş suçu işlendiğine dair suçlamalar yöneltilmiştir.

RUSYA FEDERASYONU'NUN UKRAYNA'YA YÖNELİK ASKERİ HAREKÂTININ İLK SAFHASININ HARP PRENSİPLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

SIKLET MERKEZİ

RF'nin Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtının planlanması ve icrasında en problemlili görülen harp prensibi sıklet merkezidir.

RF Silahlı Kuvvetleri'nin harekâtın başlangıcında taktik baskın ile elde ettiği inisiyatifi kaybetmesinin en önemli nedeni de harekâtın sıklet merkezi prensibi dikkate alınarak planlanıp icra edilmemesidir. Rus Ordusu, kuvvetlerini kesin sonuç yerinde ve zamanında sıklet merkezi prensibine uygun olarak tertiplememiştir. Rus kuvvetleri herhangi bir cephede düşmanın ağırlık merkezine taarruz ederek kesin sonuç almak yerine tüm cephelerde ilerlemeyi tercih etmiştir.

Söz konusu durum, cephelerin hiçbirinde Ukrayna Silahlı Kuvvetleri'nin savunmasını çökertecek boyutta RF Silahlı Kuvvetleri birliklerinin ya da etkilerinin yoğunlaştırılmamasına neden olmuştur. Putin'in harekâtın başlangıcında ortaya koyduğu belirsiz stratejik hedefler dahi mevcut Ukrayna yönetimini iktidardan uzaklaştırmak maksadıyla Kiev'in ele geçirilmesini zorunlu kılmaktadır. Tüm bunların ötesinde bir ülkenin başkenti savaşta askeri ve aynı zamanda psikolojik bir hedeftir. Bu nedenle ülkenin her alanda merkezi komuta yeri olan başkentin ele geçirilmesi büyük önem taşımakta ve Ukrayna'nın ağırlık merkezlerinden birini oluşturmaktadır. Ancak RF Silahlı Kuvvetleri'nin Ukrayna'nın başkenti Kiev'i ele geçirmek için yeterli kuvvete sahip olmadığı kısa sürede ortaya çıkmış ve harekâtın ilk safhasının sonunda Rus birlikleri Kiev'in etrafından çekilmiştir.

RF Savunma Bakanlığı'nın harekâtının ilk safhasının sona erdiğini ilan ettiği 25 Mart 2022 tarihli açıklaması, RF'nin harekât planlamasında sıklet merkezi prensibine sadık kalmadığını açıkça ortaya koymaktadır. RF Savunma Bakanlığı harekâtın ikinci safhasında Donbas bölgesine yoğunlaşacağını açıklamış ve bu doğrultuda Kiev çevresindeki Rus birlikleri Donbas bölgesine sevk edilerek bu bölgede sıklet merkezi yaratılmaya çalışılmıştır.

Diğer taraftan Ukrayna Silahlı Kuvvetlerinin RF karşısında direnç göstermeye başlaması ile ABD ve Batı'nın, Ukrayna'ya sağlamaya başladığı silah, mühimmat, araç, gereç ile istihbarat ve askeri eğitim desteği Moskova için sıklet merkezinin tesis edileceği ağırlık merkezini değiştirmiştir. Moskova için Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtın ağırlık merkezi günümüzde Batı'nın Ukrayna'ya sağladığı silah, mühimmat, araç, gereç ile istihbarat ve askeri eğitim desteğinin kesilmesidir.

KUVVET TASARRUFU

RF Silahlı Kuvvetleri'nin sıklet merkezi prensibini harekâtın planlanması ve icrası esnasında yeterince uygulamadığı yukarıda açıklanmıştır. Bu durum doğal olarak kuvvet tasarrufu prensibinin de harekâtın planlanması ve icrasında uygun şekilde kullanılmadığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır. RF'nin Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtının ilk safhasında asıl taarruzun ve tali taarruzların hangi istikametlerde olduğunun ayırt edilmesi mümkün olmamıştır. RF Silahlı Kuvvetleri, Ukrayna'yı kuzey, kuzey doğu, güney ve doğu istikametlerinden çevrelemiş ve her yönden ilerlemeye çalışmıştır. Ancak Ukrayna Silahlı Kuvvetleri'nin ağırlık merkezine etki edecek şekilde kesin sonuç noktasında kuvvetlerin ve etkilerin yoğunlaştırılmaması, Ukrayna Silahlı Kuvvetlerinin direncini artırmıştır. Her istikamette güçlü olmaya çalışan RF Silahlı Kuvvetleri, hiçbir istikamette güçlü olamamıştır.

EMNİYET

RF'nin Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtında göz ardı edilen harp prensiplerinden biri de emniyet prensibidir. RF, harekâtın başından itibaren muharebe sahasında hava üstünlüğünü ele geçirememiştir. Bunun neticesi olarak Rus birlikleri yakın hava desteğinden mahrum şekilde küçük veya büyük konvoylar halinde ilerlemeye çalışmıştır. Fakat Ukrayna Silahlı Kuvvetleri, hafif silahlar, roketatarlar ve tanksavar silahları ile Rus askeri

RUSYA FEDERASYONU'NUN UKRAYNA'YA YÖNELİK ASKERİ HAREKÂTININ İLK SAFHASININ HARP PRENSİPLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

birliklerine ve kritik silah sistemlerine saldırı düzenleyerek etkisiz hale getirmiştir. Rus birlikleri kriptosuz muhabere cihazları ve cep telefonları ile haberleşmeye çalışmıştır.

Bahsi geçen durum, Rus kuvvetlerinin buldukları mevkiileri ortaya çıkararak harekât emniyetini olumsuz etkilemiştir. Bu sebepten dolayı RF, personel, silah, araç ve gereç olarak önemli kayıplara uğramıştır. RF'nin Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtının ilk safhasının sona erdiğinin duyurulduğu 25 Mart 2022 tarihinde RF Savunma Bakanlığı, harekâtın başından bu yana 1.351 Rus askerinin hayatını kaybettiğini ve 3.825 Rus askerinin ise yaralandığını açıklamıştır. RF Devlet Başkanlığı Sözcüsü Dmitri Peskov, 7 Nisan 2022 tarihinde RF'nin Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtında önemli asker kayıpları yaşadığını ve bunun bir trajedi olduğunu açıklamıştır.

RF'nin Kara Deniz Filosu'nun amiral gemisi olan Moskva güdümlü füze kruvazörü, Ukrayna Silahlı Kuvvetlerinin R-360 Neptün gemisavar füzesi ile vurulmuş ve batırılmıştır. Ukrayna Ordusu tarafından RF'nin Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtının başlangıcından 25 Mart 2022 tarihine kadar 6 Rus generalinin etkisiz hale getirildiği açıklanmıştır.

Bu durum harekât emniyetinin RF Silahlı Kuvvetleri tarafından yeterince sağlanamadığının diğer göstergeleridir.

RF Silahlı Kuvvetleri'nin Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtında emniyet prensibini göz ardı etmesinin önemli bir nedeni Ukrayna Silahlı Kuvvetlerinin imkân ve kabiliyetlerinin gerçekçi olarak değerlendirilememesidir. Bu noktada RF'nin kendi silahlı kuvvetlerinin imkân ve kabiliyetlerini abarttığı ve Ukrayna Silahlı Kuvvetlerinin imkân ve kabiliyetlerini küçümsediğini belirtmek mümkündür. Rusya-1 (Россия-1) adlı devlet televizyon kanalında, RF'nin Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtı başlamadan önce

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

yayınlanan bir günlük Ukrayna'yı işgal planı (Şekil-1) bu varsayımı destekler niteliktedir. RF'nin Ukrayna'yı bir günlük işgal planına göre saat 09.00'da Ukrayna'ya saldırılacak ve saat 13.00'da Kiev ele geçirilecekti.

Şekil 1: Rusya-1 Adlı Devlet Televizyon Kanalında Yayınlanan Ukrayna'yı bir Günlük İşgal Planının Rusça Aslı ve Türkçe Çevirisi⁴³

 <p>УТВЕРЖДАЮ В.Путин</p> <p>РАСПОРЯДОК ДНЯ ПСКОВСКИХ ДЕСАНТНИКОВ</p> <p>06:00 Подъем 07:00 Утренний туалет 08:00 Завтрак 09:00 Нападение на Украину 12:00 Обед 13:00 Взятие Киева 18:00 Концерт Газманова 21:00 Салют</p> <p>МИНИСТР ОБОРОНЫ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ С.Шойгу</p>	<p>Pskov Paraşütçülerinin Bir Günlük Rotası</p> <p>06.00: Kalkış</p> <p>07.00: Tuvalet</p> <p>08.00: Kahvaltı</p> <p>09.00: Ukrayna'ya Saldırı</p> <p>12.00: Öğle Yemeği</p> <p>13.00: Kiev'in ele geçirilmesi</p> <p>18.00: Gazmanov konseri</p> <p>21.00: Selamlama</p>
--	--

Her ne kadar söz konusu belge resmi nitelik taşımasa da Rus devletinin Ukrayna'ya yönelik askeri harekâta başlangıçtaki yaklaşımını ortaya koymaktadır. Bu kapsamda RF tarafından tıpkı 2014 yılında Kırım'da olduğu gibi kritik bölgelerin özel birlikler tarafından süratle ele geçirileceği ve Ukrayna'nın çok kısa sürede tümüyle kontrol altına alınacağı varsayılmıştır. RF'nin harekât ve lojistik planlamaları bahse konu hatalı varsayım temel alınarak hazırlandığından harekâtın başlamasından 2-3 gün sonra lojistik yetersizlik nedeniyle intikali duran Rus birliklerine rastlamak mümkün olmuş ve bu birlikler Ukrayna Silahlı Kuvvetleri açısından kolay hedef teşkil etmişlerdir.

⁴³ Andrey Zakharov "у скабеебой, да", *Twitter*, https://mobile.twitter.com/skagal_on/status/1498577344398872576?s=25, (Erişim Tarihi: 15.11.2022).

RUSYA FEDERASYONU'NUN UKRAYNA'YA YÖNELİK ASKERİ HAREKÂTININ İLK SAFHASININ HARP PRENSİPLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

EMİR KOMUTA BİRLİĞİ

Emir komuta birliği prensibi RF'nin Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtının ilk safhasında sorunlu olan harp prensiplerinden diğer biridir. RF harekâtın ilk safhasında tüm harekâttan sorumlu bir komutan ataması yapmamıştır. Rus birliklerinin Ukrayna'daki harekâtından sorumlu müşterek bir komutanlık teşkili yerine; tüm cepheler, Moskova'dan sevk ve idare edilmeye çalışılmıştır.⁴⁴ Dolayısıyla her taarruz cephesi ayrı bir komutanın sevk ve idaresinde faaliyetlerini yürütmüştür. Bu durum tüm faaliyetlerin koordine içerisinde harekâtın stratejik hedefini destekler şekilde senkronize ve koordine edilmesine engel olmuştur. Putin, harekâtın ilk safhasının bitmesinin ardından Nisan 2022'de Aleksandr Dvornikov'u Ukrayna'daki harekâttan sorumlu komutan olarak atamıştır. Putin bu kararı ile Ukrayna'da harekât yürüten tüm birliklerin komutasını tek bir komutanın sevk ve idaresine bırakarak emir komuta birliğini tesis etmeye çalışmıştır.

Diğer yandan Ukrayna'da harekât yürüten Rus birlikleri, RF'nin farklı Stratejik Müşterek Askeri Komutanlıklarından teşkil edilmiştir. Rus birliklerinin bir bölümü ise Tacikistan, Gürcistan ve Suriye gibi RF'nin yurt dışı askeri üslerinden sevk edilmiştir. Ayrıca Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtta Rus birlikleriyle birlikte muharebe sahasında faaliyet yürüten özel askeri şirketler ve yabancı savaşçılar bulunmuştur. Bu durum emir komuta sisteminde çeşitli sorunlara yol açmıştır.

SADELİK

RF Silahlı Kuvvetleri'nin harekât planları ve emirlerinin ne kadar açık, kesin ve sade olduğunu belirlemek çok mümkün değildir. Çünkü mevcut dokümanlar gizli belgeler olup kamuoyuna açıklanmaları suç teşkil etmektedir. Sadelik prensibinin uygulanışı hakkında yalnızca muharebe

44 Rafet Aslantaş, "Rusya'nın Harp Prensiplerini ve Temel Askeri Kuralları İhlal Eden Beklenmeyen Hataları", ANKA Enstitüsü, <http://ankaenstitusu.com/rusyanin-harp-prensiplerini-ve-temel-askeri-kurallari-ihlal-eden-beklenmeyen-hatalari/>, (Erişim Tarihi: 10.10.2022).

sahasında meydana gelen gelişmelere dayalı olarak yorum yapmak mümkündür. Ancak operatif ve taktik hedeflere yön verebilecek açık, kesin, objektif ve elde edilebilir stratejik hedeflerin ortaya konulmadığı bir askeri harekât planlamasında plan ve emirlerin sade bir şekilde kaleme alınması mümkün görünmemektedir.

SONUÇ

RF, Ukrayna'ya oranla muharebe gücünün fiziksel unsurlarında sahip olduğu üstünlüğe rağmen Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtının ilk safhasında kendisinden beklenen performansı gösterememiş ve sınırlı başarılar elde etmiştir. Bu durum gerçekte çoğu kesim tarafından harekâtın başlangıcında beklenmeyen bir durumdur. Diğer birçok nedenle birlikte RF'nin Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtında sergilediği kötü performansın önemli bir nedeni harp prensiplerinin harekâtın planlanması ve icrasında yeterince dikkate alınmamasıdır.

RF'nin Ukrayna'ya yönelik askeri harekâtının ilk safhasında taktik açıdan baskın prensibini başarılı bir şekilde uygulayabildiği görülmektedir. Ancak RF'nin diğer harp prensipleri olan hedef, taarruz, manevra, sıklet merkezi, kuvvet tasarrufu, emniyet, emir komuta birliği ve bir ölçüde sadelik prensibinde başarılı olduğunu belirtmek mümkün değildir.

RF'nin üstü örtülü stratejik hedefi olan tüm Ukrayna'nın askeri olarak ele geçirilmesi ve Kiev'de Rus yanlısı yeni bir Ukrayna hükümetinin oluşturulması stratejik hedefi ile sahip olduğu imkân ve kabiliyetler arasında büyük fark bulunmaktadır. RF bahse konu stratejik hedefi gerçekleştirecek imkân ve kabiliyete sahip değildir. Ukrayna Kara Kuvvetleri karşısında taarruz için yeterli üstünlüğe sahip olmayan RF, Ukrayna gibi büyük bir ülkede ele geçirdiği alanlarda kontrolünü sürdürmekte dahi sorun yaşamıştır.

RUSYA FEDERASYONU'NUN UKRAYNA'YA YÖNELİK ASKERİ HAREKÂTININ İLK SAFHASININ HARP PRENSİPLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Diğer yandan RF'nin, Ukrayna gibi tarihsel, kültürel, siyasal ve sosyal açıdan yakın ilişki içerisinde bulunduğu bir ülkeye karşı askeri kuvvet kullanımı, harekâtın moral boyutunu sakatlamış, Rus askerlerinin moralini düşürmüştür ve Ukrayna askerlerinin direncini artırmıştır. RF manevra birlikleri, güçlü bir ateş desteği eşliğinde muharebeye alışkın olduğundan, bahse konu ateş desteğinin yeterince sağlanamaması Rus birliklerinin manevralarını kısıtlamıştır.

Sonuç olarak RF, Ukrayna gibi geniş bir ülkede harekâtın başlangıcında ağırlık merkezi olan Kiev'i ele geçirebilecek şekilde kesin sonuç yer ve zamanında sıklet merkezi oluşturamamıştır. Ukrayna karşısında kolay ve kısa sürede zafer kazanacağını değerlendiren RF, harekâtın planlanması ve icrasında sıklet merkezi ve kuvvet tasarrufu prensiplerini uygulamamıştır. RF tarafından emniyet prensibi yeterince dikkate alınmamış, çok sayıda personel, silah, araç ve gereç zayıtı verilmiştir. Geniş bir coğrafyada harekât icra eden birlikleri komuta edecek bir komutanın atanmaması, emir komuta birliği yanında hedef prensibini de olumsuz etkilenmiştir. RF'nin siyasi hedefleri askeri yeteneklerinden büyüktür. RF, sahip olduğu imkân ve kabiliyetlerin muharebe sahasında sergilediği performans nispetinde yeniden siyasi hedeflerini gözden geçirmek zorunda kalmaktadır.

KAYNAKÇA

“Address by the President of the Russian Federation”, *President of Russia*, <http://en.kremlin.ru/events/president/news/67843>, (Erişim Tarihi: 24.10.2022).

“Briefing by Russian Defence Ministry Spokesperson”, *Ministry of Defence of the Russian Federation*, https://eng.mil.ru/en/special_operation/briefings/briefings/more.htm?id=12410575@egNews, (Erişim Tarihi: 15.10.2022).

“Chairman of the Joint Chiefs of Staff”, *JP 3-0 Joint Operations*, <https://www.benning.army.mil/mssp/security%20topics/Potential%20Adversaries/content/pdf/JP%203-0.pdf>, (Erişim Tarihi: 13.10.2022).

“Headquarters Department of the Army”, *FM 100-5 Operations*, <https://www.bits.de/NRANEU/others/amd-us-archive/fm100-5%2893%29.pdf>, (Erişim Tarihi: 10.09.2022).

“Land Warfare Development Centre”, *Land Operations*, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/605298/Army_Field_Manual_AFM_A5_Master_ADP_Interactive_Gov_Web.pdf, (Erişim Tarihi: 16.05.2022).

“Russia Suffered Significant Losses in Ukraine, This is ‘Huge Tragedy’- Kremlin Spokesman”, *TASS*, <https://tass.com/defense/1434331>, (Erişim Tarihi: 20.10.2022).

“Speech of the Head of the Main Operational Directorate of the General Staff of the Armed Forces of the Russian Federation Colonel General Sergei Rudskoy”, *Ministry of Defence of the Russian Federation*, https://eng.mil.ru/en/special_operation/news/more.htm?id=12414735@egNews, (Erişim Tarihi: 15.10.2022).

RUSYA FEDERASYONU'NUN UKRAYNA'YA YÖNELİK ASKERİ HAREKÂTININ İLK SAFHASININ HARP PRENSİPLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

"Ukrainian Army Says Russian General Has Been Killed in Kherson Fighting", *CNN*, https://edition.cnn.com/europe/live-news/ukraine-russia-putin-news-03-25-22/h_474504b422b84d41eef29e572c5e9420, (Erişim Tarihi: 15.11.2022).

ASLANTAŞ, Rafet, "Rusya'nın Harp Prensiplerini ve Temel Askeri Kuralları İhlal Eden Beklenmeyen Hataları", *ANKA Enstitüsü*, <http://ankaenstitusu.com/rusyanin-harp-prensiplerini-ve-temel-askeri-kurallari-ihlal-eden-beklenmeyen-hatalari/>, (Erişim Tarihi: 10.10.2022).

BHANDARİ, Rajinder, "Principles of Modern Corporate Warfare: Integrating Sun Tzu's Art of War, Military Principles of War and Concepts of Marketing Warfare", *Maritime Affairs*, 14(2), 2018, s.75-91.

BOWEN, Andrew S., "Russia's War in Ukraine: Military and Intelligence Aspects", *Congressional Research Service*, <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R47068>, (Erişim Tarihi: 15.10.2022).

CARMICHAEL, G. K., "Principles of War and Their Application to Strategy and Tactics", *Naval War College Review*, 3(8), 1950, s. 23-42.

CLAUSEWITZ, Carl von, *On War*, Michael Howard-Peter Paret, der., Princeton University Press, New Jersey 1984.

CLAUSEWITZ, Carl von, *On War*, Oxford University Press, New York 2007.

EROL, Mehmet Seyfettin-Doğacan Başaran, "Rusya-Ukrayna Savaşı Bağlamında Polonya'nın Artan Jeopolitik Önemi", *Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 2022, s. 13-39.

FREEDMAN, Lawrence, "Why War Fails: Russian Invasion of Ukraine and the limits of Military Power", *Foreign Affairs*, 2022, s. 10-23.

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

GRAU Lester W.-Charles K. Bartless, "The Russian Reconnaissance Fire Complex Comes of Age", *Changing Character of War Centre Pembroke College, University of Oxford, Oxford 2018.*

IŞIK, Mithat. "Rusya Ukrayna Savaşı", *Stratejik Düşünce Enstitüsü*, <https://www.sde.org.tr/mithat-isik/genel/rusya-ukrayna-savasi-kose-yazisi-26457>, (Erişim Tarihi: 20.10.2022).

JONES, Seth G. "Russia's Ill-Fated Invasion of Ukraine: Lessons in Modern Warfare", *Center for Strategic & International Studies*, <https://www.csis.org/analysis/russias-ill-fated-invasion-ukraine-lessons-modern-warfare>, (Erişim Tarihi:12.10.2022).

MACHİAVELLİ, Niccolo, *Hükümdar*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2019.

MALLİCK, P. K., *Principles of War: Time for Relook*, Centre for Land Warfare Studies, New Delhi 2009.

MEISTER, Stefan, "Russia's War in Ukraine-The Domestic, Neighborhood and Foreign Policy Nexus", *Russian Analytical Digest*, <https://css.ethz.ch/content/dam/ethz/special-interest/gess/cis/center-for-securities-studies/pdfs/RAD283.pdf>, (Erişim Tarihi: 18.10.2022).

ÖZDEMİR, Eşref, "Clausewitz'in Doruk Noktası Kavramının Rusya-Ukrayna Savaşına Uyarlanması", *STRASAM*, <https://strasam.org/savunma/askeri-harekat/clausewitzin-doruk-noktasi-kavraminin-rusya-ukrayna-savasina-uyarlanmasi-695i> (Erişim Tarihi: 22.10.2022).

SAPMAZ, Ahmet, "Rusya Neden Ukrayna'ya Karşı Savaş Başlattı ve Harekât Ne Durumda?", *ANKASAM*, <https://www.ankasam.org/rusya-neden-ukraynaya-karsi-savas-baslatti-ve-harekat-ne-durumda/>, (Erişim Tarihi: 09.11.2022).

RUSYA FEDERASYONU'NUN UKRAYNA'YA YÖNELİK ASKERİ HAREKÂTININ İLK SAFHASININ HARP PRENSİPLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

SAPMAZ, Ahmet, *Rusya Federasyonu'nun Askeri Güvenlik Refleksindeki Dönüşüm*, Nobel Yayıncılık, Ankara 2018.

The Military Balance 2022, The International Institute for Strategic Studies, Routledge, London 2022, s.192-212.

TOKMAKOĞLU, Gürsel. "Harp Prensipleri Yönüyle Ukrayna-Rusya Harekât Değerlendirmesi", *Politik Merkez*, <https://politikmerkez.com/konular/guvenlik/harp-prensipleri-yonuyle-ukrayna-rusya-harekat-degerlendirmesi/>, (Erişim Tarihi: 15.10.2022).

TZU, Sun, *Savaş Sanatı*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2019.

WALKER, Nigel. "Ukraine Crisis: A Timeline (2014-Present)", *House of Commons Library*, <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-9476/>, (Erişim Tarihi: 11.10.2022).

ZAKHAROV, Andrey, "у скабеебой, да", *Twitter*, https://mobile.twitter.com/skaza_on/status/1498577344398872576?s=25, (Erişim Tarihi: 15.11.2022).

STRUCTURED ABSTRACT

Russian Federation (RF) launched a military operation against Ukraine on February 24, 2022. At the beginning of the operation, it was generally assumed that the RF would win an easy victory over Ukraine due to its superior military capabilities and relatively successful military operations in the past. However, the developments in the battlefield showed that the RF was not as successful as expected. This study aims to analyze the first phase of the RF's military operation against Ukraine in terms of principles of war. The main claim of the study is that the RF neglected most of the principles of war in the planning and execution of the military operation.

The RF Armed Forces started a military operation against Ukraine from four different fronts on February 24, 2022. At the beginning of the operation, Russian forces were able to make progress on all fronts. Russian forces captured Kherson and began to advance to Mariupol in the south. Large urban settlements such as Kyiv, Sumi, Kharkov and Chernihiv were besieged. However, the advance of the Russian troops soon stalled due to logistics and various factors.

The RF had to re-arrange its strategic goals when it failed to capture Kiev and win a decisive victory. The RF Ministry of Defense announced on March 25, 2022 that the first phase of the operation was carried out successfully, and the next phase would focus on the liberation of Donbas. Shortly after this statement, Russian forces withdrew from Kyiv and Chernihiv and concentrated on Donbas.

For centuries, military thinkers and commanders have proposed principles of war that include assessments of the nature of warfare and success in war. Although the principles of war vary from state to state depending on the military cultures, experiences and historical heritage of

RUSYA FEDERASYONU'NUN UKRAYNA'YA YÖNELİK ASKERİ HAREKÂTININ İLK SAFHASININ HARP PRENSİPLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

the states, it is possible to talk about nine principles of war that are widely accepted today. These are objective, surprise, offensive, maneuver, mass, economy of force, security, unity of command and simplicity.

In terms of war principles, when the first phase of the RF's military operation against Ukraine is examined;

Objective: The strategic objectives set by Putin for the RF's military operation against Ukraine were not clear, precise, objective and achievable. However, the ambiguity in the strategic targets was deliberately created by the RF. Because it was assumed that the RF Armed Forces would dominate all of Ukraine in a short time. The ambiguity in the strategic objectives was reflected on the battlefield, and at the end of the first phase of the operation, the RF withdrew from around Kyiv and Chernihiv and concentrated in the Donbas region.

Surprise: Although the RF was not able to provide a strategic surprise, it was able to provide a tactical surprise and the Russian troops made progress on all fronts at the beginning of the military operation. However, due to the mistakes made in other principles of war in the planning and execution of the operation, the attack of the Russian troops first slowed down in some areas, then stopped completely and the initiative was lost.

Offensive: While the RF army must have at least 3 times more force than the Ukrainian Armed Forces for an effective offensive, it has never had this advantage. The morale dimension of the RF's military operation against Ukraine is also problematic. Due to the policies followed by the USA and NATO, the RF conducts a military operation against Ukraine, which belongs to the Slavic race and has the same religion and culture as itself.

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Maneuver: Russian military doctrine takes an approach that prioritizes fire support. In the first phase of the RF's military operation against Ukraine, the use of fire support remained at a very limited level and the critical targets of the Ukrainian Armed Forces could not be adequately destroyed. For this reason, the Ukrainian Armed Forces were able to show greater resistance to the RF Armed Forces than expected.

Mass: The principle of war, which is seen as the most problematic in the planning and execution of the RF's military operation against Ukraine, is the mass. The Russian forces preferred to advance on all fronts instead of creating a mass that would affect the center of gravity of the Ukrainian Armed Forces on any front. This situation has led to the inability of the RF Armed Forces units or their influence to concentrate on any of the fronts to such an extent that they would collapse the defense of the Ukrainian Armed Forces.

Economy of Force: As the RF Armed Forces did not sufficiently apply the mass principle during the planning and execution of the operation, as an extension of this, the economy of principle was not used appropriately in the planning and implementation of the operation. The RF Armed Forces, trying to be strong in every direction, could not be strong in any direction.

Security: RF has not been able to gain air superiority in the battlefield since the beginning of the operation. The Ukrainian Armed Forces attacked the Russian military units and critical weapon systems with small arms and neutralized them. The RF had difficulties in providing operational safety and suffered significant losses in terms of personnel, weapons, vehicles and equipment.

Unity of Command: RF did not appoint a commander responsible for the entire operation at the beginning of the operation. Therefore, each direction of attack carried out its activities under the direction of

RUSYA FEDERASYONU'NUN UKRAYNA'YA YÖNELİK ASKERİ HAREKÂTININ İLK SAFHASININ HARP PRENSİPLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

---

a separate commander. This situation prevented all activities from being synchronized and coordinated in a way that supports the strategic objectives of the operation.

Simplicity: It is not possible to determine how clear, precise and simple the operational plans and orders of the RF Armed Forces were. Because the documents in question are confidential. However, in a military operation planning where clear, precise, objective and achievable strategic objectives are not set, it does not seem very possible to write down plans and orders simply.

As a result, the RF misjudged its and Ukraine's military capabilities and planned and conducted the military operation, without considering most of the principles of war, based on this wrong assumption. In the later period of the operation, the weapons, ammunition, equipment and military training and intelligence support given to Ukraine by the USA and some of the NATO member countries made the RF more difficult in the operation.